

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/642/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.852/2024/7. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. Az indítványozó pecsistop.hu Szerkesztősége jogi képviselője (Litresits Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Litresits András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.IV.20.852/2024/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, Q) cikk (2) és (3) bekezdése, IX. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmére hivatkozással.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következő.
- [3] 2.1. 2024. március 15-én az osztrák *Lebensmittel Zeitung* kereskedelmi sajtótermék online felületén cikk jelent meg „A Spar Ausztria megvédi tulajdonát Orbántól” címmel. A cikkben többek között az szerepel, hogy a cég a Kormány külföldi kereskedőket érő fokozódó zaklatására reagálva vagyonelemeket visz ki Magyarországról. A cikk szerint „[a] Spar Ausztria biztonságba akarja helyezni a vagyonát Orbán Viktor magyar miniszterelnök karmai elől. Orbán már javasolta a kereskedelmi vállalkozásnak, hogy biztosítson részesedést egy rokonának a magyar leányvállalatában. Tulajdonképpen a Kormány részesedés révén meg akarja szerezni vállalkozásunkat – mondta a Spar igazgatótanácsi elnöke, Hans Reisch.” A cikk beszámol a kiskereskedelmi különadóval kapcsolatos történésekről, és arról, hogy az Európai Parlament aggodalmát fejezte ki a magyar oligarchák vagyonszerzése miatt.

- [4] 2024. március 16-án jelent meg az economx.hu elnevezésű hazai portálon „Orbán Viktor oligarchái elől menekül az osztrák Spar csoport” című írás, amely szemlézi a *Lebensmittel Zeitung* cikkét. Az abban írtak alapján beszámol a SPAR Csoport magyarországi vagyonának kivonásáról, a működés átalakításáról, a kiskereskedelmi különadók, és az árbefagyasztás kapcsán az Európai Bizottságnál indított eljárásról. A cikk tartalmazza, hogy „[a] Spar Ausztria meg akarja védeni vagyonát Orbán Viktor karmaitól, aki már kérte a kereskedelmi multitól: engedje meg rokonának, hogy befektessen a magyar leányvállalatba. Alapvetően a magyar kormány részesedésen keresztül akarja átvenni a cégünk tulajdonjogát – fogalmazott nyilatkozatában Hans Reisch.”
- [5] 2024. március 17-én jelent meg az indítványozó (pecsistop.hu, az előzményi per alperese) által szerkesztett „Pécsi STOP” hírportálon az „Orbán megpróbálta beprotezsálni befektetőként egy rokonát a Sparba” című cikk, mely az Economx cikkét szemlézi. Az írás kiemelten szedett bevezetőjében – *lead*jében – szerepel, hogy az Economx „Orbán Viktor oligarchái elől menekül az osztrák Spar-csoport” címmel számolt be arról, hogy a multicég Svájcba menekítette magyarországi vagyona egy részét, átalakította a működését, így védekeznek az ellen, hogy Orbán Viktor oligarchái megszerezzék a magyar piacon második legerősebb élelmiszerkereskedelmi céget. A cikk ismertette a Spar vezetőjének nyilatkozatát a cég és a miniszterelnök konfliktusáról, arról, hogy Orbán Viktor magyar miniszterelnök különadókkal és árbefagyasztással „zaklatja” a nagy élelmiszerláncokat, amelyre a cég úgy reagált, hogy egyrészt feljelentést tett az Európai Bizottságnál, másrészt pedig átszervezték a cég magyarországi működését, hogy azt védjék „Orbán karmaitól”. Az írás utal arra, hogy a Spar milyen befektetéseket eszközölt Magyarországon, és az ország egyik legnagyobb foglalkoztatója, majd a következőket tartalmazza: „Hans Reisch közölte: Orbán Viktor már kérte a kereskedelmi multitól: engedje meg rokonának, hogy befektessen a magyar leányvállalatba. Alapvetően a magyar kormány részesedésen keresztül akarja átvenni a cégünk tulajdonjogát.” Az írás azzal zárul, hogy az Economx cikkében részletek olvashatók arról, hogy miként védekezik az osztrák cég, milyen feljelentés történt az Európai Bizottságnál, és milyen helyet tölt be a vállalat Magyarországon.
- [6] 2.2. Magyarország miniszterelnöke, Orbán Viktor (a továbbiakban: felperes) 2024. április 2-án az alábbi szövegű helyreigazítási kérelemmel fordult az indítványozóhoz: „Portálunk 2024. március 17. napján közzétett, Orbán megpróbálta »beprotezsálni« befektetőként egy rokonát a Sparba című cikkében valótlan tényít híreszteltünk akkor, amikor Hans K. Reisch azon állítását közöltük, miszerint Orbán Viktor kérte Hans K. Reisch Urat arra, hogy engedje meg rokonának, hogy befektessen a Spar magyar leányvállalatába. Ezzel szemben a valóság az, hogy Orbán Viktor nem kérte sem Hans K. Reisch-től, sem a Spar kereskedelmi multi bármely tulajdonosától, képviselőjétől és

munkavállalójától azt, hogy engedje meg rokonának, hogy befektessen a Spar magyar leányvállalatába.”

- [7] A helyreigazítás iránti kérelemnek az indítványozó nem tett eleget.
- [8] 2.3. A felperes ezt követően keresetet nyújtott be a Pécsi Törvényszékhez, amelyben a kérelmével egyező szövegű helyreigazítás közzétételére kérte kötelezni az indítványozót. A vitatott közlés kontextusát illetően rámutatott, hogy azt olyan szöveggörnyezetbe helyezte az indítványozó, mintha a felperes által vezetett magyar kormány nyomásgyakorlás, a rokonok helyzetbe hozása céljából hozott volna intézkedéseket a SPAR-ral szemben. Kifejtette, hogy a sajtónak a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 13. §-ában foglalt kötelezettsége alapján valóságú tájékoztatást kell adnia, ezen túlmenően a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét is be kell tartania, azaz a cáfolatnak is helyt kell adnia, ez azonban az adott esetben elmaradt.
- [9] Az indítványozó a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a kifogásolt közlés egy közérdeklődésre számot tartó közéleti vita ismertetése körében jelent meg, ezért a szólás- és sajtószabadság érvényesülése kerül előtérbe, az egyéni jogsérelmekkel szemben. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy az adott esetben egy másik sajtótermékben megjelent állításokat szemlézett, a sajtónak pedig az Smtv. 10. §-a alapján kiemelt feladata a közvélemény tájékoztatása a közérdeklődésre számot tartó ügyekben. Előadta, hogy ha a közszereplő politikus megnyilvánulását a sajtó azzal az igénnyel közvetíti, hogy azt a maga teljességében tárja a nyilvánosság elé, feladatát csak akkor képes ellátni, ha a valóság bizonyítása nem terheli. Nem szükségszerű és nem is lehetséges, hogy a közvetített tartalom minden esetben a sajtó általi hitelességi útmutatóval kerüljön a nyilvánosság elé, az azzal kapcsolatos felelősség elsősorban a nyilatkozó személyt, és nem a közvetítő sajtóterméket terheli.
- [10] Az elsőfokú bíróság a 2024. május 16. napján kelt, 50.P.20.161/2024/9. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Álláspontja szerint a sérelmezett közlés szöveggörnyezetéből kiragadva kétségtelenül magában hordozza azt a tényállítást, hogy a felperes befektetési lehetőséget kért a SPAR hazai leányvállalatába. Ugyanakkor a cikk egészét és szövegösszefüggéseit figyelembe véve összességében a sérelmezett állítás egy közéleti vita szerves része, amely a SPAR és a felperes által képviselt magyar kormány között zajlik. Az elsőfokú bíróság szerint a kifogásolt kijelentés a szöveggörnyezetbe ágyazottan értékelhető, a társadalmi-közéleti vita eldöntése, valamint a vita során megjelenő közlésekben, állításokban való „igazságtétel” nem lehet a sajtó-helyreigazítás tárgya. Az Alkotmánybíróság több határozatára hivatkozással kifejtette, hogy a közéleti vita keretében megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet a bizonyíthatósági teszt köznapi értelemben vett automatikus alkalmazásával.

- [11] 2.4. Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes fellebbezett, az indítványozó pedig a perköltség felemelésére irányuló csatlakozó fellebbezést nyújtott be.
- [12] A másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla a 2024. június 25. napján kelt, Pf.III.20.030/2024/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta, a perköltségre vonatkozó rendelkezést részben megváltoztatta.
- [13] Kifejtette, hogy a felperes maga sem vitatta, hogy a kijelentés a SPAR-vezető részéről ténylegesen elhangzott. A másodfokú bíróság szerint nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy a nyilatkozó személy álláspontját formálisan sajtótájékoztatón, vagy interjúban teszi-e közzé, s azt utóbb a média más szereplői az eredetihez hűen utánközlik, szemlézik.
- [14] 2.5. A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen a jogerős döntés elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését kérte, azzal, hogy a Kúria a keresettel egyező tartalmú határozatot hozzon. Másodlagosan kérte, hogy a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett, a bíróság utasítsa a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára.
- [15] Az indítványozó a felülvizsgálati ellenkérelmében – helyes indokai alapján – a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet teljes mértékben összhangban van az ítélkezési gyakorlattal, az Alkotmánybíróság határozataival, megfelel az Alkotmánybíróság által felállított mércének, és az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatának is.
- [16] 2.6. A Kúria a 2024. október 16. napján kelt, Pfv.IV.20.852/2024/7. számú ítéletével a jogerős döntést hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és kötelezte az indítványozót, hogy 5 napon belül az általa szerkesztett Pécsistop.hu című internetes lapban a 2024. március 17-én megjelent, „Orbán megpróbálta beprotezsálni befektetőként egy rokonát a Sparba” című cikkben a cím alatt, a *lead* felett a cikkben alkalmazott átlagos betűszedéssel az alábbi helyreigazító közleményt tegye közzé: „Helyreigazítás: A portálunkon 2024. március 17-én megjelent »Orbán megpróbálta beprotezsálni befektetőként egy rokonát a Sparba« című cikkben valótlanul híreszteltük, hogy Orbán Viktor arra kérte Hans K. Reisch urat, a Spar Austria igazgatótanácsának elnökét, hogy biztosítson részesedést egy rokonának a magyar leányvállalatban”.
- [17] A Kúria az Alkotmánybíróság gyakorlatára utalva megállapította, hogy bár a sajtószabadság gyakorlása önmagában nem terjed ki a valótlanságok közzétételére, de szükséges olyan alkotmányossági megfontolások mérlegelésére, mint a közügyekre vonatkozó információk áramlásának érdeke, illetve a sajtó viszonya az általa közölt kijelentésekhez. Közéleti szereplők közvetlen megnyilatkozásairól szóló tudósítás esetén ezek a szempontok különös súllyal esnek latba {34/2017. (XII. 11.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [41]–[42]}. Egy három lépcsőből álló

alapjogi teszt alapján kell állást foglalni arról, hogy az adott esetben a véleménynyilvánítási szabadságot vagy az érintett jóhírnevét kell-e előtérbe helyezni [3329/2017. (XII. 8.) AB határozat; 3357/2019. (XII. 16.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.)]. Elsőként azt kell vizsgálni, hogy a közlés közügyben való megszólalást jelent-e, tehát a közügyek szabad megvitatásával áll-e összefüggésben. A következő lépésben arról kell döntenie, hogy a közlés tényállításnak vagy értékítéletnek minősül. Végül pedig azt kell vizsgálni, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása.

- [18] Az első kérdésre – a rendes bíróságokkal egyezően – a Kúria azt a választ adta, hogy a cikk témája egyértelműen közügyek vitatásához kapcsolódik, ezért a véleménynyilvánítás szélesebb körű védelmét élvezi [13/2014. (IV. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.)].
- [19] A második kérdést illetően a Kúria az Alkotmánybíróság gyakorlatát felhívva akként foglalt állást, hogy az indítványozó cikkében szereplő közlés – miszerint „Orbán Viktor már kérte a kereskedelmi multitól: engedje meg rokonának, hogy befektessen a magyar leányvállalatba. Alapvetően a magyar kormány részesedéssel keresztül akarja átvenni a cégünk tulajdonjogát. Megjegyezte, hogy ez nem egyedi eset.” – tényállításnak minősül. A közügyek intenzív vitájában résztvevők jogi felelősségre vonásához viszont nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a közlés milyen valódi jelentést hordoz a befogadók számára. A mérlegelés tehát egyértelműen túlmutat a kijelentés elemeinek pusztán bizonyíthatósági tesztrel történő vizsgálatán, és az ügy valamennyi körülményének értékelését igényli. Ha az egymásra tett kijelentések közvetlenül a politikai szereplők politikai tevékenységére, programjára, vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha állító módban fogalmazták is meg – vélelmezhető a közlés véleményként való értelmeződése {Abh2., Indokolás [29]; 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat (a továbbiakban: Abh4.), Indokolás [38]; 3111/2022. (III. 23.) AB határozat (a továbbiakban: Abh5.), Indokolás [29]–[32]}.
- [20] A Kúria álláspontja szerint az Alkotmánybíróság bemutatott gyakorlata azonban nem értelmezhető oly módon, hogy közéleti kérdésekben zajló vita ismertetése esetén a valótlan tényállítások önmagában, a közéleti vitára tekintettel automatikusan véleménynek minősülnének. Minden esetben vizsgálni kell a vitatott tényállítás, híresztelt közlés adott sajtóközleményben betöltött szerepét, súlyát, az eset összes körülményét annak megítélésénél, hogy a vitatott tényállítás az olvasók, a befogadók számára ténylegesen véleményként értelmeződik, vagy sem. A Kúria okfejtése szerint az írás egészének összefüggései alapján a felperes személyére vonatkozó közlés

lényege, hogy megtörtént eseményként a cégcsoport felperes általi közvetlen megkeresését állítja konkrét célzattal. A közlés tényállítás – és nem véleménynyilvánítás –, ha konkrét múltbéli tevékenységre, eseményre vonatkozik.

- [21] A Kúria arra is rámutatott, hogy az adott közlés értékelésénél nem hagyható figyelmen kívül, hogy az írás lényegi eleme a sajtó-helyreigazítás kérelem tárgyát képező, a felperes részéről történő megkeresést állító kijelentés, amit az is igazol, hogy azt az írás a kialakult ítélkezési gyakorlat szerint önálló „helyi értékkel” rendelkező címben jelenítette meg.
- [22] A harmadik kérdést illetően a Kúria ugyancsak az Alkotmánybíróság gyakorlatára hivatkozva kifejtette, hogy a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról, és a foglalkozás által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el (Abh3., Indokolás [41]). Az Alkotmánybíróság 3/2015. (II. 2.) AB határozata (a továbbiakban: Abh6.) alapján rámutatott, hogy a sajtó feladata és joga, hogy a közügyek alakulására befolyással levő történeteket, körülményeket, összefüggéseket feltárja és ezeket a nyilvánosság tudomására hozza. Azonban ez a kötelezettség nyilvánvalóan csak a valós események, létező történetek, tények, összefüggések bemutatására vonatkozó kötelezettséget jelent, és nem terjed ki az ellenőrizetlen, valótlan megállapítások megtételére. Emiatt az olyan sajtóközlemény valóságát is általában a sajtószerv köteles bizonyítani, amely híven közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más (sajtó)szerv közleményét. A jogsértő tartalom bármilyen módon történő hozzáférhetővé tétele híresztelést jelent, más személy jogsértő nyilatkozatának továbbadásáért pedig a híresztelő a jogszabály rendelkezése folytán önmagában a továbbítás megtörténte miatt objektív felelősséggel tartozik. A Kúria hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a sajtó objektív felelősségének legalább részleges feloldása lehetséges: a közéleti szereplők sajtótájékoztatóján a közügyek vitájával egymást érintően tett kijelentésekről hűen, saját értékelés nélkül tudósító, a közlések forrását egyértelműen megjelölő és a jó hírnevet esetleg sértő tényállításokkal érintett személy cáfolatának is helyet biztosító, vagy a válaszadás lehetőségét felkínáló médiatartalom-szolgáltató tevékenységét nem lehet a személyiségi jogsértés polgári jogi szankcióit megalapozó híresztelésként értékelni.
- [23] Az előzőekben írtakat a konkrét ügyre vonatkoztatva a Kúria megállapította: az a körülmény, hogy nem az indítványozó saját állításai szerepelnek a cikkben, nem változtat azon, hogy a tényállításokat közzétette, azokat széles nyilvánosság előtt híresztelte, ez pedig megalapozza a valóság bizonyítására irányuló kötelezettségét. A sajtószabadság, a véleménynyilvánítás szabadsága ugyanis nem jelenti azt, hogy közéleti vitában, adott esetben a Kormány és a cég vitájában bármiféle valótlan tény közölhető egy másik magán- vagy jogi személyről, és annak helyreigazítására nem kerülhet sor a sajtószabadságra hivatkozással. A SPAR és a Kormány vitájáról szóló

tájékoztatás nem juthat el odáig, hogy a sajtószabadságra és a véleménynyilvánítás szabadságára hivatkozással olyan információt fűzzenek a cikkben közöltekhez, aminek valóságát semmilyen módon nem támasztották alá. Az indítványozó részéről szükséges lett volna, hogy legalább kísérletet tegyen a felperes álláspontjának bemutatására. Az internetes sajtóközlések esetében az olvasók számára bevett fordulat, hogy a sajtószerv részéről megkeresik a közöltekkel ellentétes álláspont megismerésére a vitában érintett másik felet, és ezt jelzik az olvasóknak azzal, hogy a válasz megérkezése esetén a cikket frissíteni fogják. Ez a jelen esetben egyértelműen elmaradt. A Kúria szerint e körben nem alapos az alperes Abh1.-re hivatkozása, mert a jelen esetben nem sajtótájékoztató tartalmának ismertetésére került sor. Kétségtelen ugyan, hogy az indítványozó a cég vezetőjének szavait pontosan idézte, ugyanakkor a jelen esetben nem élő sajtótájékoztatón elhangzottak azonnali ismertetése történt, az indítványozó ugyanis szerkesztett anyagot közölt. Nem merült fel adat arra, hogy objektív módon kizárt lett volna a felperes álláspontját képviselni jogosult személy, vagy szerv megkeresése.

- [24] A Kúria szerint nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy igen jelentős súlyú állítás híresztelésére került sor. Az a bizonyítatlanul maradt kijelentés, hogy a felperes családtagja részére kért tulajdonosi részesedést, a felperes személyét érintően nem lényegtelen, hanem jelentős súlyú állítás, amely egyértelműen olyan színben tünteti őt fel, mint aki a pozícióját felhasználva, azzal visszaélve kíván részesedést szerezni a cégből, ezáltal – annak valótlansága esetén – alkalmas arra, hogy a felperes személyiségi jogait sértse, megítélését hátrányosan befolyásolja.
- [25] Az alapjogi teszt lefolytatása alapján a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a minden ténybeli alap nélküli, valótlán állítás híreszteléséhez nem fűződött nagyobb közérdek, mint a felperes személyiségi jogai védelméhez. Arra, hogy az indítványozó a felperes személyiségi jogait sértő, valótlán közlést híreszteljen, a közéleti vita sem szolgálhat alapul.
- [26] A jogkövetkezmény megállapítása körében a Kúria kiemelte, hogy a sajtó-helyreigazítás elrendelése a lehető legminimálisabb beavatkozásnak minősül a sajtószerv érdemi tevékenységébe, vagyis nem okoz „*chilling effect*”-et, nem jár különösebb költségekkel sem. A helyreigazítási kötelezettség elkerülése érdekében, nem támaszt semmilyen rendkívüli kötelezettséget a sajtószerv irányába, kizárólag azt, hogy a más sajtószervtől átvett sajtóközlemény esetében is az átvevő sajtószerv legalább kísérletet tegyen a másik fél álláspontjának megismerésére, illetve közzétételére. A sajtó-helyreigazítás elrendelése érdemben nem érinti a közügyekre vonatkozó információk szabad áramlását, nem tartalmaz „büntetést”, vagy kártérítési kötelezettséget, teljesítése külön költségeket nem igényel és nem jelenti a perbeli cikk törlésének kötelezettségét sem.
- [27] 3. Az indítvány – az Alkotmánybíróság gyakorlatát is idézve – a következőket tartalmazza.

- [28] 3.1. Az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint a 28. cikk megsértését egyrészt azért állítja az indítványozó, mert álláspontja szerint a Kúria a perbeli közlést tévesen minősítette tényállításnak, anélkül, hogy vizsgálta volna annak közéleti kontextusát és véleménynyilvánításként való értelmezhetőségét. Az indítványozó szerint a cikk a közéleti viszonyokat helyezi a középpontba, s a Kúria nem ismerte fel, hogy az írás egy szélesebb politikai vitába illeszkedik, figyelmen kívül hagyta, hogy a SPAR vezetőjének állítása kormányzati gazdaságpolitikai intézkedések kontextusában értelmezendő. A Kúria a cikk lényegét a felperes személyére vonatkozó közlésként értelmezi, akként, hogy a felperes konkrét célzattal közvetlenül megkereste az érintett cég vezetőjét, s a Kúria kizárólag azt vizsgálta, hogy az állítás objektíven igazolható vagy cáfolható, figyelmen kívül hagyva annak a politikai diskurzusban betöltött szerepét.
- [29] Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseinek sérelmét az indítványozó másrészt azért állítja, mert amennyiben tényállításnak is minősülne a kifogásolt közlés, az Abh1. és az Abh4. alapján a sajtót nem terheli a valóság bizonyítása, mivel közszereplő nyilatkozatát teljes szöveghűséggel és a maga teljességében közölte a nyilvánosság felé.
- [30] A Kúria megközelítése a felperes személyiségi jogait a közérdek elé helyezte, nem végezte el az alapjogi teszt teljes körű mérlegelését, és nem vette figyelembe, hogy egy közéleti szereplő, különösen a miniszterelnök esetében a politikai vita és a közügyek szabad megvitatása a személyiségi jogok korlátozását is indokolhatja.
- [31] Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria ítélete azért is sérti az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseit és a 28. cikkét, mert alaptörvény-ellenesen támasztotta azt a kötelezettséget az indítványozóval szemben, hogy biztosítson lehetőséget az ellenérdekű fél álláspontjának kifejtésére. A felperes ugyanis a rendelkezésre álló Kormányzati Tájékoztatási Központon keresztül reagálhatott volna a rá vonatkozó állításokra, volt módja a cáfolatra, és jogosult volt közleményt kiadni, amely lehetőséggel más személy, még a közszereplők sem, rendelkeznek Magyarországon.
- [32] 3.2. Az indítványozó szerint a Kúria döntése az Alaptörvény B) és Q) cikkeit azért sérti, mert figyelmen kívül hagyta a közösségi jogot. Ezzel kapcsolatban a Fővárosi Törvényszék egy végzését hívta fel, amely említi az Európai Unió Alapjogi Chartájának 11. cikkét, egyéb indokolást nem adott elő.

II.

- [33] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„Q) cikk

[...]

(2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.”

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

[34] Az indítvány a befogadás feltételeinek az alábbiak szerint felel meg.

[35] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panaszt a 27. § (1) bekezdésében meghatározott esetben a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A panasz e követelménynek megfelel, mivel az indítványozó jogi képviselője 2024. december 20-án vette át a Kúria ítéletét, az alkotmányjogi panaszt pedig – elektronikusan, az elsőfokú bíróság útján – 2025. február 18. napján terjesztette elő. A jogi képviselő szabályszerű meghatalmazását csatolta.

[36] 2. A kúriai ítélet a felülvizsgálati kérelmet érdemben vizsgálta, ezért az ügy érdemében hozott döntésnek minősül. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletével szemben nincs helye jogorvoslatnak. Erre figyelemmel az Abtv. 27. § (1) bekezdéséből fakadó ezen befogadási feltételeknek is eleget tesz az indítvány. Az indítványozó a

támadott bírósági döntés alapjául szolgáló eljárásban félként vett részt, ezért érintetti minősége megalapozott.

- [37] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére alapítható.
- [38] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése {3350/2022. (VII. 25.) AB határozat (a továbbiakban: Abh7.), Indokolás [21]} és (2) bekezdése {23/2019. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [18]–[19]}, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése {3403/2021. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [12], [20]} olyan jogosultságot hordoznak, amelyek az indítványozó, mint sajtószerv Alaptörvényben biztosított jogának minősülnek. Ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában a befogadásnak e feltétele is teljesül.
- [39] Ugyanakkor nem hordoz az Alaptörvényben biztosított jognak minősíthető tartalmat az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdése {3086/2025. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [20]}, valamint 28. cikke {3052/2025. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [41]}, így ezek az indítványelemek érdemi vizsgálatra nem alkalmasak.
- [40] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alkotmányjogi panasz csak akkor alapítható, ha az indítványozó a jogállamiság elvének részét képező jogbiztonság követelményének körében értelmezett visszaható hatály tilalmára, vagy a kellő felkészülési idő megsértésére hivatkozott {3114/2025. (III. 21.) AB végzés, Indokolás [8]}. Jelen ügy alapját képező alkotmányjogi panaszban azonban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem ilyen kontextusban szerepel, ezért ezen indítványelem sem alkalmas érdemi vizsgálatra.
- [41] 4. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében csak a határozott kérelmet tartalmazó alkotmányjogi panasz fogadható be, ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta e feltétel teljesülését is. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány e feltételnek csak részben felel meg.
- [42] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezéseket [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pont, Abtv. 27. § és 43. §], az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz a sérelmezett bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [43] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában nem választotta el egymástól az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésére, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozó jogi érvelését. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatba hozható indokolást egyáltalán nem tartalmaz. Az indítvány hivatkozik az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében deklarált véleménynyilvánításhoz való jog sérelmére is. A jelen ügyben azonban az indítványozó a kifogásolt cikkében nem a saját álláspontját, véleményét közölte, hanem egy másik sajtótermékben megjelent írást szemlézett, ezért az általa előadott érvelést – minthogy az a legszorosabban a sajtószabadsághoz kapcsolódik – az

Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése körében értékelte {lásd hasonlóan: Abh7., Indokolás [21]; 3324/2022. (VII. 21.) AB határozat (a továbbiakban: Abh8.), Indokolás [13]}.

- [44] Az előzőekben írtak alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt indokolási kötelezettség követelményének az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg, ezért az indítvány ezen alaptörvényi rendelkezésekre vonatkozó érvelése érdemi elbírálásra nem alkalmas. Az indítvány az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése tekintetében a határozottság követelményének eleget tesz.
- [45] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [46] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét veti fel az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésével összefüggésben az, hogy a Kúria az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó kötelezettségével összhangban járt-e el, amikor az utánközlésben szereplő kifogásolt szövegrészt tényállításnak tekintette.
- [47] 6. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján a panaszt – az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével – érdemben bírálta el.

IV.

- [48] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [49] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében deklarált sajtószabadság alkotmányos rendeltetésével összefüggő gyakorlatát.
- [50] 1.1. „Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése értelmében Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét. Az Alaptörvény említett rendelkezése mellett, hogy elismeri a sajtószabadságot, a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek a biztosításáról is rendelkezik {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [40]}. Ez a tájékoztatás a »demokratikus közvélemény« információs érdekét szolgálja: azt, hogy a közvélemény a számára releváns tényekről, eseményekről adatot, tájékoztatást, illetve ezzel összefüggő véleményt kapjon {lásd

26/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [24]]. A közéleti viták szabadsága és sokszínűsége nélkül ugyanis nincsen szabad közvélemény, és nincsen demokratikus jogállam {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [39]}. Az Alkotmánybíróság – többek között a 3217/2020. (VI. 19.) AB határozatában (lásd: Indokolás [32]) – megerősítette, hogy kiemelten fontos alkotmányos érdeknek tekinti a sajtószabadság érvényesülését. A sajtó ugyanis »olyan fórumot kínál a szólás szabadságához és a közügyek szabad vitathatóságához, amely kulcsfontosságú szerepet játszik abban, hogy a közvélemény [...] számára ellenőrizhetővé válhassanak a közhatalmat gyakorlók, illetve a köztisztiséget vállalók. A polgárok kizárólag ilyen információk birtokában alkothatnak szabadon véleményt a közhatalmat gyakorlók teljesítményéről, munkájának hatékonyságáról és minőségéről. Az állami szervek ellenőrizhetősége pedig a polgárok demokratikus önkormányzásának lehetőségét biztosítja, így a polgároknak alapvető joguk van ahhoz, hogy a közügyeket érintő kérdésekről információhoz juthassanak« {lásd még: 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [25]; továbbá 3002/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [55]}. {3080/2024. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [37]–[38]}

[51] Az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésében rögzített „értelmezési parancsra” – emlékeztet arra is, hogy a „sajtószabadság minden kétséget kizáróan történeti alkotmányunk vívmányai közé tartozik. Az 1848-as forradalom legelső lépése és egyszersmind fő követelése a sajtó szabaddá tétele, a sajtószabadság kivívása volt: a sajtószabadság volt minden más szabadság alapja. E nélkül az égetővé vált politikai és társadalmi kérdéseket, a nagy átalakulás kívánalmait nem lehetett megfogalmazni a nyilvánosság előtt. A március 15-én közzétett kiáltvány 12 pontja közül a legelső mondta ki: »Kívánjuk a' sajtó szabadságát, censura eltörlését.« Csak ezt követte a felelős minisztérium, a törvény előtti egyenlőség, a közteherviselés, a jobbagyfelszabadítás követelése és minden egyéb. Az előzetes cenzúra eltörlésével az áprilisi törvények egyike, az 1848. évi XVIII. törvénycikk, a sajtótörvény biztosította a sajtószabadságot. A sajtó szabadsága mint történeti alkotmányunk vívmánya a kezdettől fogva összekapcsolódott a jelenkor eseményeiről szóló szabad tájékoztatással, a társadalmi kérdéseknek a nyilvánosság elé tárásával.” {28/2014. (IX. 29.) AB határozat, Indokolás [13]–[14]}

[52] A fentiekben vázolt jelentőségénél fogva a sajtószabadság – anyajogához, a véleménynyilvánítás szabadságához hasonlóan – magas szintű alkotmányos védelmet igényel: „A szólásszabadság kitüntetett jellege e tekintetben a sajtószabadságra is vonatkozik, és vonatkozik rá a szabadság kettős igazolása is: a sajtószabadság jelentőségét a szubjektív alapjog és a demokratikus közvélemény alkotmányos intézménye egyaránt igazolja” {7/2014. (III. 7.) AB határozat (a továbbiakban: Abh9.), Indokolás [40]}. „A szólásszabadság kitüntetett szerepe azzal jár, hogy egyrészt csak kivételes jelleggel kell engednie a korlátozására felhozott más jogokkal, illetve alkotmányos értékekkel szemben, másrészt a szabad véleménynyilvánítást korlátozó

törvényeket megszorítóan kell értelmezni. [...]. A korlátozásnál is figyelemmel kell lenni a szólásszabadság kettős, egymást erősítő igazolására, azaz a jogalkotónak »a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos határait úgy kell meghatározni, hogy azok a véleményt nyilvánító személy alanyi joga mellett a közvélemény kialakulásának, illetve szabad alakításának a demokrácia szempontjából nélkülözhetetlen érdekét is figyelembe vegyék« ([30/1992. (V. 26.) AB határozat], ABH 1992, 167, 172.)). A sajtószabadságra szintén vonatkoznak a szólásszabadság korlátozásánál irányadó tételek, azzal együtt, hogy azoknak a sajtó működésének sajátosságaihoz igazodva kell érvényesülniük.” (Abh9., Indokolás [42])

- [53] 1.2. Mindezek mellett – amint arra az Alkotmánybíróság rámutatott – a sajtószabadság kiemelt jelentősége ellenére sem korlátozhatatlan: „a sajtó tájékoztató tevékenységének szabadsága sem korlátlan, hanem más alapvető jogok vagy alkotmányos értékek érvényesülése érdekében kötelezettségekkel terhelt {lásd: 1/2007. (I. 18.) AB határozat, illetve 3096/2014. (IV. 11.) AB határozat; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [22] is}” {3038/2024. (II. 9.) AB határozat (a továbbiakban: Abh10.), Indokolás [57]}. Ilyen korlátként azonosítható a jó hírnév védelme, amelyet az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése garantál és az annak eredőjét képező, az Alaptörvény II. cikke által deklarált emberi méltósághoz való jog.
- [54] A sajtószabadsággal kapcsolatos ügyekben – éppen a sajtószabadság igazolásának módjaiból fakadóan – szükségképpen merülnek fel a sajtóterméket fogyasztók érdekei, jogai: a sajtószabadság nem(csak) önmagáért létezik, hanem azzal a céllal, hogy a polgárok minél informáltabban, minél több véleményt megismerve vehessenek részt a közügyek megvitatásában, gyakorolják egyéb politikai jogaikat. Ez egyrészt felelősséget ró a sajtóra és a sajtó munkatársaira, másrészt a sajtószabadság gyakorlásának korlátját is jelenti.
- [55] Az Alkotmánybíróság több döntésében is rögzítette, hogy „[a] sajtószabadság gyakorlása önmagában nem terjed ki a valótlanosságok közzétételére, sőt az újságírók egyik fő felelőssége éppen a közölt hírek, információk hitelességének ellenőrzése. Ez mindazonáltal nem azt jelenti, hogy a valótlan tényállításokért viselt felelősség kérdése minden esetben azonos szempontok szerint lenne megítélhető, és e körben ne lenne szükség alkotmányossági megfontolások mérlegelésére. Mindenképpen ilyen megfontolásnak minősül a közügyekre vonatkozó információk áramlásának érdeke, illetve a sajtó viszonya az általa közölt kijelentésekhez. Közéleti szereplők sajtótájékoztatónak szóló tudósítás esetén ezek a szempontok különös súllyal esnek latba.” (Abh1., Indokolás [42]) Az Alkotmánybíróság gyakorlatában más mérce szerint ítélandó meg a sajtó valótlan tényállításokért fennálló felelőssége akkor, amikor a szerkesztők és újságírók pusztán saját elképzeléseik és előzetes döntéseik mentén határozzák meg a médiatartalmat és akkor, amikor közéleti szereplők kijelentéseit közvetítik. „Ilyenkor ugyanis a sajtó működésének fókuszában nem a közvita saját érvekkel való gazdagítása és befolyásolása, hanem a társadalmi tanácskozásban

részrtvevő többi szereplő megnyilvánulásainak naprakész és hiteles becsatornázása áll. A sajtótájékoztatókról való tudósításokkal kapcsolatban a közéleti vita érdeke mindenekelőtt az elhangzottak pontos, a hírek aktualitásához igazodó közzétételét igényli.” (Abh1., Indokolás [44]) „A mások állításait közlő sajtó felelősségének korlátozottsága kiváltképp fennáll akkor, amikor a média a közéleti vita frontvonalában tevékenykedő[...]k kijelentéseit terjeszti [...]. Ebben az esetben ugyanis nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy »az ő esetükben a személyüket ért bírálatot és minősítést a társadalmi nyilvánosság eleve másként, a demokratikus vita szükségszerű részeként, jellemzően a különböző politikai érdekek mentén értelmezendő megnyilvánulásként kezeli. Magyarországon az elmúlt időszakban kialakultak a plurális politikai nyilvánosság működésének sajátosságai, amelyek között a közéleti viták során elhangzottakat a társadalom kellő körültekintéssel tudja értékelni« {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [57]}.” (Abh1., Indokolás [45]; Abh8., Indokolás [28])

[56] „Az Alkotmánybíróság korábban már többször vizsgálta a sajtószerv közzétételét megelőző körültekintő eljárását és ezzel összefüggő felelősségét is, mellyel kapcsolatban kifejtette, hogy »a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanosságának (tudatosan hamis közlés) vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta.« [...] 3100/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [32]} Ennek során azt is hangsúlyozta, hogy a sajtószervtől elvárható magatartás mindenekelőtt a közölt információk valóságának ellenőrzésére vonatkozik. A média kötelezettsége abban áll, hogy a tőle, a szakma szabályai alapján elvárható körültekintéssel felderítse a nyilvánosságra hozandó hírek, beszámolók, elemzések valóságtartalmát, és a megállapított információkról a nyilvánosságot – a megtévesztést nélkülöző szerkesztéssel – tájékoztassa. Az elvárható gondosság követelménye ugyanakkor nem értelmezhető úgy, hogy az a sajtót az egyébként alátámasztott tények és összefüggések valóságghű közlésétől elzárja {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [29]}.” (Abh10., Indokolás [56]–[57])

[57] Az Alkotmánybíróság emlékeztet az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésére figyelemmel arra is, hogy a „[t]örténeti alkotmányunk részét képező 1848. évi sajtótörvény (1848. évi XVIII. törvénycikk) 14. §-a alapján: »[k]i az országgyűlés, a törvényhatóságok, mindenféle törvényszékek, és törvény által alkotott egyéb testületek iratait, és azok nyilvános üléseit hív szellemben és igazán közli, ellene a közlöttek tartalma miatt kereset nem indíthatatik.« A polgári bíróságok gyakorlata tehát összhangban áll a történeti alkotmány azon gondolatával, hogy a »hív szellemben és igazán« tudósító sajtót bizonyos körben védelem illeti meg a felelősségre vonással szemben {34/2017.

(XII. 11.) AB határozat, Indokolás [37]}." {3002/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [64]}

[58] 2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban a sajtó objektív felelősségét megalapozó szempontrendszerrel kapcsolatos gyakorlatát tekintette át.

[59] 2.1. Az Alkotmánybíróság a korábbi gyakorlatára „támaszkodva alakította ki azt a tesztet, amelynek első lépéseként azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, a közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Második lépésként a bíróságoknak azt kell eldöntenie, hogy a közlés tényállításnak vagy értékítéletnek minősül-e: a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. Végül vizsgálni kell, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: »a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása« {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [30]–[32]}. Ezen teszt alapján pedig esetről esetre lehet megállapítani, hogy a véleménynyilvánítási szabadságot vagy az érintett jó hírnevét, becsületét kell-e előtérbe helyezni.” (Abh2., Indokolás [28])

[60] 2.2. „Az Alkotmánybíróság a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában felállította azokat a szempontokat, melyek alapján elsőként azt kell megítélni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e. »Ennek során figyelembe kell venni elsősorban a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát, a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi.« {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]; 3001/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [28]}.” {3051/2022. (II. 11.) AB határozat, Indokolás [38]}

[61] 2.3. Tekintettel arra, hogy alapvetően eltér egymástól a vélemények és a tények közlésének alkotmányos megítélése, el kell dönteni, hogy az adott ügyben véleményt vagy tényről tartalmaz-e a kifogásolt közlés.

[62] Ennek eldöntése elsősorban az ún. igazolhatósági próbával lehetséges. A közügyek intenzív vitájában résztvevők jogi felelősségre vonásához az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás

bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a befogadók számára. A mérlegelés tehát egyértelműen túlmutat a kijelentés elemeinek pusztán bizonyíthatósági teszttel történő vizsgálatán, és az ügy valamennyi körülményének értékelését igényli. Ha az egymásra tett kijelentések közvetlenül a politikai szereplők politikai tevékenységére, programjára, vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkozik, akkor az igazolhatóság ellenére is véleményként értékelendő az adott közlés {3107/2018. (IV. 9.) AB határozat (a továbbiakban: Abh11.), Indokolás [29]}.

- [63] Ezzel összefüggésben – mint releváns elemet – az Alkotmánybíróság a közlés időpontját is értékelte, „pl. a választási kampányt az Alkotmánybíróság következetesen olyan szituációnak tekintette, amelyben a lehető legerősebben jönnek számításba a közügyek minél szabadabb vitája melletti érvek, és ahol leginkább helye van a politikai programokról és a jelöltek alkalmasságáról vallott vélemények akár túlzó, felfokozott megfogalmazásának; tekintettel arra is, hogy ezen időszak alatt a cáfolat vagy ellenvélemény kifejtésének is jelentős tere nyílik {31/2014. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [30]; 5/2015. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [28]; 9/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [43], továbbá 3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [26]}”. (Abh5., Indokolás [30])
- [64] „A korábbi alkotmánybírósági gyakorlat nem csupán a kommunikáció tárgya (közéleti kérdés), hanem helyszíne alapján is kiemel közléseket: a 3374/2019. (XII. 19.) AB határozat arra mutatott rá, hogy mivel az abban az ügyben felmerült vita »az Országgyűlésben zajlott, amely a parlamenti viták fő helyszíne, és mint ilyen, a parlamenti hagyományok alapján egy olyan helyszínnek tekinthető, ahol a Házsabályban meghatározott fórumokon és csatornákon keresztül történő véleménynyilvánítás csak egészen szélsőséges esetben korlátozható, [ezért] a vitában részt vevőknek általánosságban is nagyobb tűrés kötelessége van a megfogalmazott kritikákkal szemben« {3374/2019. (XII. 19.) AB határozat, Indokolás [34]}. Jelen ügy kapcsán is megerősíti ezért az Alkotmánybíróság, hogy a közéleti (politikai) vita helyszínén zajló, közéleti kérdésben gyakorolt véleménynyilvánítási szabadság csak egészen különleges esetekben korlátozható.” (Abh5., Indokolás [35])
- [65] Kiemelendő az alkotmánybírósági gyakorlatból a tényállítások és vélemények elkülönítésének azon szempontja is, hogy a politikai vita mint kommunikációs forma sajátosságai is értékelendők. Ekképpen – büntetőjogi tényállást idéző megfogalmazás és igazolhatóság ellenére – nem konkrét, hanem „leegyszerűsítő jellegű, általánosító kifejezésnek” tartotta az Alkotmánybíróság a „bűnszervezetet tart fenn” fordulatot, így véleménynek tekintette (Abh5., Indokolás [40]).
- [66] 2.4. Amennyiben a fenti, összetett szempontrendszer, a kifogásolt közlés szöveggörnyezetének vizsgálatára is kiterjedő mérlegelés alapján a közlés véleménynek minősül, akkor „nagyobb toleranciát követel” (Abh3., Indokolás [41]).

Ennek korlátja – a teszt harmadik lépése értelmében – az öncélú sérelemokozás tilalma. Az a vélemény, amely nem az emberi méltóság megsértésére irányul, vagy azt eredményezi, a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának oltalmát élvezi {lásd hasonlóan 3418/2024. (XI. 28.) AB határozat, Indokolás [40]}.

- [67] 2.5. Abban az esetben azonban, ha a közlés tényállításnak minősül, a sajtót az adott tény valóságtartalmáról való meggyőződés kötelezettsége terheli. Ugyanis „a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el” (Abh3., Indokolás [41]). Ez következik a sajtószabadság igazolásából, a közügyek megvitatásának elősegítéséből is, amelyhez csak valós tények közlése járulhat hozzá. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság többször rámutatott, hogy a „sajtószabadság gyakorlása önmagában azonban nem terjed ki a valótlanítások közzétételére, sőt az újságírók egyik fő felelőssége éppen a közölt hírek, információk hitelességének ellenőrzése” (legutóbb lásd: Abh8., Indokolás [27]).
- [68] „Ez mindazonáltal nem azt jelenti, hogy a valótlan tényállításokért viselt felelősség kérdése minden esetben azonos szempontok szerint lenne megítélhető, és e körben ne lenne szükség alkotmányossági megfontolások mérlegelésére. Mindenképpen ilyen megfontolásnak minősül a közügyekre vonatkozó információk áramlásának érdeke, illetve a sajtó viszonya az általa közölt kijelentésekhez. [...] {34/2017. (XII. 11.) AB határozat, Indokolás [42]}.” (Abh8., Indokolás [27])
- [69] A valótlan tényállítások sajátos esetét képezi a híresztelés, amellyel kapcsolatban az Alkotmánybíróság kimondta, hogy „az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglalt sajtószabadságból fakadó alkotmányos követelmény, hogy a közéleti szereplők sajtótájékoztatóján a közügyek vitájában egymást érintően tett kijelentésekről hűen, saját értékelés nélkül tudósító, a közlések forrását egyértelműen megjelölő és a jóhírnevet esetleg sértő tényállításokkal érintett személy cáfolatának is helyet biztosító (vagy a válaszadás lehetőségét felkínáló) médiatartalom-szolgáltató tevékenységét nem lehet a személyiségi jogsértés polgári jogi szankcióit megalapozó híresztelésként értékelni.” (Abh1., Rendelkező rész 1.) A híresztelt tény valóságáról való meggyőződés kötelezettsége alól tehát van kivétel, azonban szűk körben és feltételekhez kötötten.
- [70] 3. A továbbiakban az Alkotmánybíróság azt vizsgálta meg, hogy a Kúria döntése összhangban áll-e az Alkotmánybíróság által alkalmazott, az Indokolás IV/2. pontjában ismertetett standardokkal.
- [71] Ennek keretében az Alkotmánybíróság – összhangban következetes gyakorlatával – „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag

releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” (Abh6., Indokolás [18]) Ez a megközelítés egyrészt tiszteletben tartja az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, mivel az Alkotmánybíróság „csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálja felül” (Abh7., Indokolás [29]), másrészt biztosítja a rendes bíróságok Alaptörvény 28. cikkéből fakadó azon alkotmányos kötelezettségét, hogy „az ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék {pl. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]}. A bíróságnak tehát a jogszabályok által kijelölt értelmezési kereteken belül kell azonosítaniuk az eléjük kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, valamint a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmezniük. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján tehát azt vizsgálta, hogy a Kúria helyesen ítélte-e meg a szóban forgó ügynek a sajtószabadsághoz való joggal összefüggő kapcsolatát.” (Abh7., Indokolás [30]–[31])

- [72] 3.1. A teszt első elemével kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria a rendes bíróságokkal egyezően a közügyek vitatása keretében történő megszólalásként értékelte az indítványozó által ismertetett cikket, s a kifogásolt közlést ebben a kontextusban értékelte (lásd a kúriai ítélet, Indokolás [52]). Az indítványban írtakkal szemben nem a cikk, hanem csak a kifogásolt közlés lényegét tekintette a felperesre vonatkozó állításnak.
- [73] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy a Kúria – a közlés szöveggörnyezetére is kiterjedően – mérlegelte, hogy az nem értékítéletet, hanem tényállítást tartalmaz. A vitatott kijelentés nem egy általánosító, leegyszerűsítő – ekképpen akár véleményként is értékelhető – megnyilvánulás volt, nem egy másik politikustól, nem egy választási kampányban, nem is parlamenti vitában hangzott el. Döntő jelentősége azonban – miként a kúriai határozat is utal rá – annak van, hogy a kifogásolt közlés egy konkrét, a múltban ténylegesen megtörtént eseményként említi azt, hogy a felperes kérte a SPAR-t, hogy biztosítson részesedést egy rokonának a magyar leányvállalatában.
- [74] 3.3. A kifogásolt közlés tényállításként értékelendő, ezért a Kúria helyesen állapította meg, hogy az indítványozót terhelte az általa híresztelt közlés valóságtartalmának ellenőrzési kötelezettsége. Az Alkotmánybíróság az Indokolás IV/2.4. pontjában bemutatott gyakorlata szerint e kötelezettség alól mentesülhetett volna, ha megkeresi a felperest, s lehetővé teszi álláspontjának kifejtését. E helyütt hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy a szerkesztői felelősség megalapozásában

annak van kiemelt jelentősége, hogy az indítványozó nem azonnal, „előben tudósítva” adott hírt egy közszereplő álláspontjáról, hanem szerkesztett formában utánkötölte a korábban más sajtótermékekben megjelent állítást, így lehetősége volt valóságtartalmának ellenőrzésére vagy legalább a felperes megkeresésére azt lehetővé téve, hogy álláspontját kifejthesse. Az indítványozó sajtószabadságból eredő, a közügyekről való hiteles és tényszerű tájékoztatási kötelezettségén nyugvó körütekintést azonban elmulasztotta, tehát nem a megfelelő gondossággal járt el, ezért az objektív felelősség alól nem mentesül.

- [75] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a felperesnek módjában állt más fórumokon, pl. a Kormányzati Tájékoztatási Központon keresztül kifejteni az álláspontját. Ezen érveléssel kapcsolatban utal arra az Alkotmánybíróság, hogy e szempont mérlegelése abban az esetben lenne releváns, ha a vitatott közlés véleménynek minősült volna (Abh11., Indokolás [29]). Tényállítás esetében a sajtó felelősségét az alapozza meg, hogy valótlán (nem bizonyított) állítást tesz közzé vagy híresztel, s nem az előzőekben kifejtett megfelelő gondossággal jár el.
- [76] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria helyesen ismerte fel az ügy alapjogi vonatkozásait és azokra – valamint az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatára – tekintettel bírálta el a felülvizsgálati kérelmet. A Kúria által alkalmazott szempontrendszer összhangban áll az Alkotmánybíróság által kimunkált alapjogi teszttel. Ekképpen a Kúria helyesen konkludált arra, hogy az ügyben sajtó-helyreigazításnak van helye.
- [77] 3.4. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy a Kúria az alkalmazott jogkövetkezménnyel – helyreigazítás közzétételére kötelezés – a beavatkozás legenyhébb formáját alkalmazta. Különösen annak fényében helytálló ez, hogy a kifogásolt közlés az eredeti íráshoz képest hangsúlyozottan, az önálló helyi értékkel bíró címben jelent meg, így a nem bizonyított állítás azokhoz is eljutott, akik a teljes cikket nem olvasták el részletesen, csak annak címét futották át.
- [78] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2025. május 27.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró